בס"ד

# נהורא

אור העבודה הפנימית בדרך הבעש"ט הק'

אש החסידות
מיזם עולמי לחשפת לימוד החסידות

**מותר להתענג בעולם או לא?**
אש העבודה

**לשוחח עם הקב"ה**
דבר הבעל שם טוב

**לא משנה מה אתה עושה. רק איפה הראש שלך!**
שערי השפעה

**לבלתי ידח ממנו נידח**
תנו רבנן מעשה

**פרשת חיי-שרה תשפ"ז**
גלילון רחצ

הוקם לע"נ הגה"צ רבי משה ב"ר יוסף זצ"ל אב"ד טורדא

דבר המערכת

## הדמות לחיים טובים

כולנו רוצים בכל ליבנו נפשנו ומאודנו לחיות חיים טובים ומאושרים. מה אנחנו עושים לשם כך? **מחפשים את ה'מודל' הנכון שיביא אותנו לכך.**

יש שיחפש ללמוד אותו אצל 'ערליכע יוד', יש אצל 'פסיכולוג' בעל שם עולמי, ויש גם את החכם שיגיד שכולם שקרנים ואין שום מודל כזה.

והנה, על כך כולנו מסכימים שכשאנו קונים 'וואש-מאשין' - 'מכונת כביסה', אז כדי שהיא תיתן לנו את התוצאות הכי טובות, נשאל את היצרן.

**א"כ, פה בעולם את מי עלינו לשאול איך נחייה את החיים הכי-הכי טובים ומאושרים גם את היצרן.**

והיצרן שהוא הבורא כל עולמים, נותן לנו את הדוגמא של דמות שכל שנות חייה היו שווין לטובה - והיא שרה אימנו.

והשאלה עולה: **איך היא עשתה את זה?** איך היא הצליחה לחיות חיים, שבכל מצב היה לה טוב?
גם כשהיא הייתה ילדה - בת ז', וגם אישה טרייה - בת כ', וגם כשהיא הגיעה לגבורות - להיות בת ק'.

והתשובה, רמוזה במילים אלו עצמם. בשביל להבין את זה נקדים הקדמה קצרה:

אנחנו חיים בעולם הזה, עולם שמכין ומכשיר אותנו לקראת הגעתנו אל העולם הבא - **העולם שכולו טוב, שם נדבקים אנו בא-ל חי.**

בכל מצב בחיים יש לנו תיקון אחר, המכין אותנו לקראת הטוב האמיתי המגיע בעולם העליון.

א"כ, כשאדם מתכונן לחתונתו - וכי חילוק הוא בעיניו כשהוא מקפל את ההזמנות או כשהוא מוציא את השטריימל?
**בסוף הוא ממוקד כל כולו ברגע הגדול והמענג - החתונה!**

כך הייתה שרה אימנו שהשיגה את מה שהיא הולכת לקבל למעלה - את החתונה הגדולה שהיא הולכת להתחתן שם עם ה', ואת התענוג הגדול שהיא הולכת להתענג.

נמצא שבאמת היה לה טוב - **כי כל מצבי חייה היו 'שווין' להכנות לקראת 'הטובה' האמיתית!**

וגם אנחנו, אם נשכיל להבין שאנחנו פה כהכנה לקראת הדבר הגדול והעונג והאמיתי נחיה חיים טובים ומאושרים באמת!

א פרייליכע לעבן און א לעכטיג'ן שבת
ידידכם: **ישעיה יצחק פרידמאן**

נהורא מעליא

## החלק הפרטי שלנו ב"מערת המכפילה"

ה'שליחות' היא המנוע החזק ביותר שמפעיל את האדם בטהרת הלב להקב"ה

לכל אחד יש נקודה אחת פרטית בתוך "מערת המכפילה", שם נטמן אדם הראשון אשר כל הנשמות כלולות בו, וכן האבות הקדושים הכוללים את כל המידות.

העבודה המוטלת עלינו, היא לקנות ב'כסף מלא' הרומז על כיסופין והשתוקקות, את החלק הפרטי שלנו ב'מערת המכפילה' - להתדבק בשורש הפרטי שלנו, ולשמוח בחלקינו, כל אחד בחלקו ותפקידו ושליחותו אשר הטיל עליו הקב"ה כאן בעולם (עי' שפ"א חיי שרה תרנ"ו).

בספרי החסידות (כתר שם טוב, אות שטו; יסוד העבודה, מכתב כה; יושר דברי אמת, אות א; מאור עינים, פר' חיי שרה) מצינו שיש לפעמים שהאדם מתנהג באופן חיצוני בחלק המעשה במידת הענוה והשפלות, אבל בלבבו פנימה זה גורם לו להוסיף ולהתנשא, שהרי תכליתו ומטרתו היא להגיע אל 'שלימות האדם', והנה כבר יכול לציין לעצמו הצלחה נוספת שהוא גם 'עניו'...

הגאוה היא חלק ממהות הנפש, ואין לכך שום טעם על פי שכל (אמרי פנחס, שער ו אות קיג), אלא זהו מהות הגוף שרוצה להגדיל את הנאתו ואת מציאותו, ויש לו כל הזמן תשוקה לכך. האדם מטבעו נוטה לחפש ולמצוא את מעמדו, וכאשר מגיע אל מעמדו הוא רוצה להיות גם שם בין המובחרים ביותר.

וכה פעל הקב"ה בעולמו שיבקש האדם להתנשא ולקדם עצמו, ואם לא היה לאדם רצון כזה לא היה לו שום סיבה מדוע להשכים בבוקר. טוב ונוח לו במיטתו ולמה יתאמץ לעקור עצמו מהמיטה.

וגם בעבודת ה', המציאות היא שהאדם בתחילת דרכו לומד ומתפלל מתוך כוונה להגדיל מציאותו - הרוחנית, על מנת שאקרא רב ורבי, כלשון הרמב"ם, או על מנת להגיע לדרגות בעבודת ה'.

אין שום דרך איך לברוח מכך, מלבד התפילה, אבל העבודה היא שלאחר שכבר תפס את הקשר עם הקב"ה וכבר הכיר את **האמת** האמיתית, יש בו כח לעבוד ולהתאמץ למען האמת עצמה, גם אם אין כאן תועלת עבור הגדלת עצמו אלא למען האמת כמו שהיא.

כל זמן שלא מצא האדם את האמת, לא שייך לסלק את טובת הנאתו, אבל לאחר שכבר הכיר את האמת, הוא יכול להתחיל לוותר על מעמדו, להתייאש לגמרי מן העולם, לסלק את מציאות עצמו, כי הוא עובד למען האמת, הוא עסוק יותר עם המטרה, עם השליחות, ופחות עם עצמו.

וכאשר יהודי זוכה להכיר את האמת האמיתית - 'ה' אלקים אמת', אזי מוכן להקריב כל שנותיו למען האמת, ואף מוכן למסור נפשו למען האמת שלו, כי גם הנפש הבהמית והטבעית מסוגלת להבין שיש אמת בעולם והיא מוכנת להקריב עצמה בעבור האמת הזאת.

*"זו היא המעלה של האדם החי בהכרה של 'שליחות' כאן בעולם, לאחר שמכיר את תפקידו שהועיד לו הקב"ה בעולם, והוא עסוק עם מילוי השליחות"*

זהו כוחו ומעלתו של אברהם אבינו ע"ה שזכה להגיע למדריגה שהיה מוכן לוותר על הכל כי הכיר את האמת עד שהיה מוחלט אצלו בוודאות מוחלטת.

על כן צריך לבאר גם לנפש הבהמית והטבעית שיש רק 'אמת' אחת בעולם, וכדכתיב (ירמיה י, י) 'ה' אלקים אמת', ומבלעדו ית' אין שום אמת בעולם מלבד אמיתותו ית' ואמיתות התורה.

החסיד יעב"ץ מבאר (בפירושו על אבות פ"ה מ"ב, והובא במעין גנים להבני יששכר פ"ד), שלא נזכר בתורה מה שקפץ אברהם אבינו ע"ה לכבשן האש, משום שלא נחשב אצלו נסיון להכחיש את המציאות האלוקית האמתית שהיתה מוכרחת אצלו לפי השכל, אבל הנסיון של עקידת יצחק נזכר באריכות בתורה כי עיקר השכר אינו כשעושה דברים לאהבת האמת אלא כנשעשה לשם ה'.

זו היא המעלה של האדם החי בהכרה ותחושה של 'שליחות' כאן בעולם, לאחר שמכיר את תפקידו הפרטי שהועיד לו הקב"ה בעולם, והוא עסוק עם מילוי השליחות - לגלות כבוד ה' בעולם על ידי התפקיד שהוטל עליו ממרומים, וכפי שגילו לנו חכמינו ז"ל (במד"ר טז, א): "אין לך חביב לפני הקב"ה כשליח שמשתלח לעשות מצוה ונותן נפשו כדי שיצלח בשליחותו".

**על פי "אש הפרשה"**

## תנו רבנן מעשה

# לבלתי ידה ממנו נידה

בין רחובותיה של העיר בילגורייא, התהלך חצק'ל. וכמו תמיד, כל מי שהבחין בו מרחוק, חמק ועבר לו לצידו השני של הרחוב, בכדי שלא לעבור בתוך ארבע אמותיו.

ולא מפני אלוני העץ החסונים שנשא על גביו היו הבריות מתייראים, אלא מפני חצק'ל עצמו, שבאופיו הגס והאלים הטיל אימה על הציבור, עד שהיו גזעי העץ שעל גביו נחשבים לעומתו כעדינים שבבריאה.

בחור מבוגר ובודד היה חצק'ל, סוחר העצים. את יגונו הרב על מצוקות חיי ילדותו הטמין היטב במעמקי לבבו השבור לחלוטין והמבולבל למדי. "אין אחד שמבין אותי", היה חוזר ומשנן בקרבו מאין הפוגות, "אין דורש לנפשי", וכך המשיך בניסיון למשוך תשומת לב, דרך התנהגות פראית וחסרת מעצורים, מבלי להבין כי התנהגותו זו רק מרחיקה יותר את הבריות מקרבתו.

כך התהלך ברחובה של עיר, עצב ומדוכדך עד דכדוכה של נפש, עיניו כבויות ופניו נפולות, עד שצדו עיניו את כרוזי הענק שכיסו את קירות בתי הרובע היהודי, ובישרו בשמחה על בואו של הרב החדש להשתכן בעיר, הלא הוא הרה"ק רבי **מרדכי מבילגורייא** זי"ע, שעלה באותם הימים לכהן פאר כ'מרא דאתרא'.

ביקש חצק'ל לתהות על קנקנו של הרב החדש, הלך ובדק עד שמצא את מעון הקודש. משהגיע אל המקום, הניח את העצים מבחוץ, וכדרכו תמיד, התפרץ אל תוך הבית פנימה, מבלי לדפוק על הדלת תחילה, וללא כל נימוס של כבוד ודרך ארץ. הביט בו הרה"ק מבילגורייא, וכהרף עין הבין את אשר לפניו. "שלום עליכם רב-אידי!" האיר לו את פניו באור יקרות, "מה שמך?", "חצק'ל", ענה הבחור והתנשף בקול.

"אוהו, חצק'ל! אורח חשוב אתה לי!", קיבלו הצדיק בחמימות רבה וביותרת הכבוד. ואז פנה אל זוגתו הרבנית הצדקנית ע"ה ובישר לה: "הלא חצק'ל הגיע הנה! לא בכל יום מגיע אל ביתנו אורח נכבד שכזה, הגישי נא כיבוד..."

חצק'ל התרגש עד עמקי נשמתו מקבלת הפנים החמה. הרי מעולם לא זכה לכזאת, בכלל, אימתי זכה לקרבה ממאן-דהו, ועוד מרב העיר בכבודו ובעצמו!

אך כ"ק מהר"ם זי"ע לא הסתפק בהגשת הכיבוד, הוא אף התיישב לשיחה ארוכה עם חצק'ל, התעניין בו ובחייו, עד שכבש את לבו השבור וחיזקו חיזוק רב ועצום.

חצק'ל יצא את הבית כאילו נולד זה עתה, כבריה חדשה. מני אז הלך והשתנה פלאות, אורחותיו התעדנו, והיה לאיש אחר. וכאות הוקרה לרבו הנערץ שהשייבו בתשובה וקירבו לאביו שבשמים, היה תורם מכספו עצים להסקה לכל בתי המדרשות, המקוואות, ושאר המוסדות הציבוריים בעיר בילגורייא, כולם קיבלו את העצים דבר-יום-ביומו, חינם אין כסף, על חשבונו של חצק'ל, עד שהקיץ הקץ על אותה קהילה קדושה בעלות כל בניה באש כבשונו של אושוויץ, יחד עם שאר קהילות הקודש, הי"ד.

•••

ואלה הדברים אשר דיבר אותו צדיק, והובא בספרו 'פרשת מרדכי', שזכויותיו ושכרו של המקרב נפשות הנידחים לאביהם שבשמים המה כפולים ומכופלים. וכך פירש את המדרש בפרשתנו (בראשית רבה נט, ו), שדרשו את הכתוב (כד, א): "ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל" - "בא בימים, רבי אבא אמר, בא בכפלון מפולש (שער פתוח) לחיי העולם הבא".

"בא בכפלון" היינו שבא בכפל, ותוכנו העמוק הוא, על פי מה שכתוב ב"חובות הלבבות" (שער אהבת ה' פ"ו): "וראוי לך אחי לדעת, כי זכויות המאמין, אפילו אם יהיה מגיע אל התכלית הרחוקה בתיקון נפשו לאלוקים יתברך, ואילו היה קרוב למלאכים במדותם הטובות ומנהגיהם המשובחים, והשתדלותם בעבודת הבורא ואהבתם הזכה בו, אינם כזכויות מי שמורה בני אדם אל הדרך הטובה, ומיישר הרשעים אל עבודת הבורא, שזכיותיו נכפלות בעבור זכיותם בכל הימים ובכל הזמנים".

והנה אברהם אבינו ע"ה, היה מורה בני אדם אל הדרך הטובה ומיישר דרכם אל עבודת הבורא יתברך, כדבר האמור (בראשית יב, ה): "ואת הנפש אשר עשו בחרן", ופירש רש"י: "אשר עשו בחרן, שהכניסן תחת כנפי השכינה", וכן כתיב (שם כא, לג): "ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' קל עולם", ופירש רש"י: "על ידי אותו אשל הוקרא שמו של הקב"ה אלו-ה לכל העולם", וכדאיתא בגמרא (סוטה י, ב), ולכן "בא בכפלון מפולש לחיי העולם הבא", והינו שזכויותיו ושכרו נכפלו בשל זכויותיהם של האנשים שקירב תחת כנפי השכינה.

לרגל הילולת הרה"ק רבי מרדכי מבילגורייא זי"ע
- כ"ה חשון

## דבר הבעל שם טוב

הלכה ומעשה
הרה"ג ר' יודל ווייגנגארטן שליט"א יו"ר מכון יסוד החסידות

# לשוחח עם הקב"ה

בפרשתיינו מתוארת הפעם הראשונה שתיקן יצחק אבינו את תפילת מנחה, בפסוק 'ויצא יצחק לשוח בשדה'. תפילת מנחה מתוארת בתורה בלשון 'שיחה' שהיא אחת מלשונות התפילה, ובאה לבטא את הצורה שבה אדם פותח את הקשר שלו עם הקב"ה באמצע עסקיו והיותו טרוד בענייני עולם הזה.

תכליתה העיקרית של התפילה היא **להכניס את אורו של הקב"ה בתוך ענייני האדם.** מטבעו של האדם השקוע בענייני עולם הזה, שרגיל הוא לראות בעסקי פרנסתו ושאר דאגותיו כמציאות שאותה הוא מנהל, ואת תפילתו של הקב"ה כבקשה צדדית בה הוא בא לבקש כעין גיבוי וסיוע לעסקיו. **לא כן, אלא המנהל הוא הקב"ה, והוא האדם עושה רק השתדלות כדי לעשות 'כלי' לקבלת השפע.** זה מה שמיוחד בתפילת מנחה, בה **בעיצומם של העסקים, הוא מזכיר לעצמו את העיקר, ש'בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם'.** זו היא הידיעה שבשלה בא האדם לעולם - להביא את הקב"ה בעולם, ובלשון תורת החסידות 'שכינה בתחתונים'.

דווקא באותה שעה שהאדם להוט להמשיך בעסקיו, וכבר הכין דיבורים חוצבים להבות אש, שבהם תכנן לשכנע את המעסיק/השדכן/העובד בצדקתו, **הוא משתמש באותם כוחות נפש עצמם כדי לדבר אל הקב"ה, ומזכיר לעצמו מי הוא המחליט האמיתי, וממי באמת צריך לבקש.**

באופן זה, **האדם משתמש בכוחות הנפש שבהם השקיע את מחשבותיו ודיבוריו באחת מכוחות הנפש,** אם **חסד** (דיבורים הקשורים לאהבה) או **גבורה** (דיבורים הקשורים להגבלת כוח), או **תפארת** (דיבורים שבהם הוא רוצה להוכיח את שלימותו ומוצלחותו), או **ניצוח** (דיבורים שבהם הוא רוצה להוכיח לשני שהוא זה שינצח) או **הודיה** (דיבורים שנועדו כדי להכניע את השני העומד מולו), או **התקשרות** (כגון ענייני שדכנות העוסקים בקשר שידוכין), ומעלה אותם לקדושה **על ידי שהוא משתמש בהם בדיבוריו אל הקב"ה,** בכך הוא מעלה את הכוחות הנפש שלו מהמקומות הנמוכים ביותר, אל המקום המתוקן ביותר - הקשר שלו עם הקב"ה. כל זה נקרא בשפתה של תורת החסידות 'העלאת הניצוצות'.

**עניין זה של תפילת מנחה קיים גם בכל תפילה ותפילה,** כאשר עולים בליבו של האדם דיבורים שברצונו להגיד לאחד מהאנשים שמקיפים אותו בחייו, כדי לפעול בהם את אשר צריך, **ואז כאשר נזכר שהוא עומד בתפילה הוא מעלה אותם, מיד בשעת מעשה,** כאשר כוחות הנפש שלו מתעוררים לפעול על ידי אותם המחשבות זרות שעלו בליבו, **לדבר לפני ה', לבקש מלפניו ולהתחנן לו.** אם כי מטבע הדברים, ענין זה מצוי יותר במנחה, ולא בשחרית, שאותה מתפללים בתחילת היום, לפני שהאדם התעסק בעסקיו, או במעריב - לאחר שלפעמים האדם כבר סיים את סדר יומו וכבר לסדר את כל אשר חפץ לעשות באותו היום.

וכך כתב בדברות המגיד (חיי שרה סימן ג עמוד מד): בפסוק (בראשית כד סג) 'ויצא יצחק לשוח בשדה'. מלמד שתקן תפלת מנחה (ברכות טו:). ויש לתרץ על פי פסוק (שיה"ש א יד) 'משכני אחריך נרוצה', כי הכלל, כל המחשבות זרות באים בתפלה מחמת דברים אחרים שדבר ביום, והן גם כן אותיות, וכשמתפלל ומעלה אותיות התפלה, באים גם כן האותיות שדבר ביום, להעלות אותם למעלה לבורא יתברך. וזהו פרוש הפסוק 'משכני', יש לומר פרושו: 'משכני', רוצה לומר **מה שנמשך מחשבתנו בתוך התפלה למחשבות זרות, אנו עושים ש'אחריך נרוצה', שאנו מעלים אותם,** 'משכני אחריך נרוצה', רוצה לומר להעלות אותם. עכ"ל המגיד.

על פי המבואר מבאר המגיד למה נקראת תפילת **'מנחה'** בשם זה שמשמעותו **'מתנה'** - וזה לשונו שם: ועל פי זה יתרץ, כי דרך משל **כשנותנים מתנה למלך מאוצר, אין לו כל כך תענוג, כמו שנותנים מדברים אחרים. נמצא כשמעלה דברים אחרים לבורא יתברך הוא מתנה גדולה, ויש לבורא יתברך שמחה בזה.** כלומר **המלך נהנה יותר ממתנה שהוכנה במצרכים הביתיים של האדם, ומהמקום הכי אישי שלו, יותר מאשר מתנות יקרות ערך שהוכנו בגנזי מלכים,** מכיון שבכך מראה האדם את **הקשר האישי שלו,** ואת המקום הכי עמוק שבנפשו שאותו הוא מוסר להמלך.

ממשיך המגיד ומסיים: וזה פרוש הפסוק 'ויצא יצחק לשוח בשדה', 'יצחק' לשון שמחה, רוצה לומר **ש'יצא' מזה שמחה גדולה לבורא יתברך,** 'לשוח בשדה', שהיה מעלה בתפלתו דברים אחרים כמו שדה, שתקן תפלת מנחה רוצה לומר שזה הוא מתנה גדולה, מנחה לשון מתנה, ודו"ק.

## שו"ת עם המשפיע (ה)

# מותר להתענג בעולם או לא?

### שאלה:

מחד גיסא אין הקב"ה רוצה שנהנה מעוה"ז, מאידך צריכים להכיר טוב ולברך על כל הטוב שאנו נהנים, הרי שטובה הוא לנו הטוב הגשמי בעולם הזה?

### תשובה:

***הסתירה הגדולה***

כל אחד מאיתנו שואל את השאלה הזאת:

מצד אחד - הרי הקב"ה ברא עולמו כדי להטיב, כדי להתענג, ואף מברכים בכל עת על הטובה הגשמית, ובפרט בנוסח ברכת האילנות שמברכין "שלא חיסר בעולמו כלום, וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהם בני אדם", וכן במטבע ברכת 'בורא נפשות רבות וחסרונם" פירשו התוס' (ברכות לז.) "על כל מה שברא להחיות בהם נפש כל חי, כלומר על כל מה שבעולם, שגם אם לא בראם יכולין העולם לחיות בלא הם, שלא בראם כי אם לתענוג בעלמא כמו תפוחים וכיוצא בהן".

ומצד שני - כל הנאה שהתענגנו עליה בעולם, הולך לעלות לנו ביוקר בעולם הבא, לאחר חיבוט הקבר שתפקידו לנער אותנו מכל ההשתקעות בהנאות הגשמיות, ולכן צריך להתנהג ב'פרישות' ולהתרחק מכל ענייני העולם הזה כמבואר בכל ספרי החסידות והמוסר.

והנה שאלה זו מורכבת מאוד, כי בעוד אצל אומות העולם יש תשובות ברורות לכך, הם מבינים שאי אפשר להתדבק ברוחניות כאשר משוקעים בגשמיות ולכן דוגלים בפרישות קיצונית ונזירות מוחלטת, אבל אצלינו בני ישראל, העם הקדוש והנבחר, הדברים מעורבים מאוד, שכן כל גופי התורה מיוסדים על העניינים הגשמיים, כי תכלית הבריאה היא להכניס את האלוקות בתוך הגשמיות, לאכול כדת תורה, לנהל מקח וממכר באמונה, ולהתנהג בגשמיות על פי רצון הבורא. בשביל כך באנו לעולם, ומי שבורח מכך - הרי זה כמו חייל הבורח משדה המלחמה, כי רצון הבורא ית' הוא שהקדושה תבוא מתוך החיים והגשמיות.

והנה האמת האמיתית היא, כי ביסוד הבריאה - קודם חטא עץ הדעת - היה האדם צריך להתענג על ה' במעדנים גשמיים, כמו אדם הראשון שהמלאכים היו צולים לו בשר ומוזגים לו יין, והוא יושב דבוק בדביקות אלוקית בקדושה של מעלה, כמו שרשו חז"ל (ב"ר עז) 'ויניחהו בגן עדן' לענגו ולעדנו, וכדאיתא בירושלמי (קידושין פ"ד הי"ב): עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל שראת עינו ולא אכל.

אלא שלאחר חטא עץ הדעת - שהיה בענייני אכילה וכיוצ"ב - התערב הרע וההסתר בתוך כל פרט ופרט בבריאה, והכל נעשה 'טוב ורע', ושוב אי אפשר להתדבק בתענוג גשמי בלי להרגיש את טעם הפירוד, כי כאשר יהודי אוכל מיני מתיקה הוא מרגיש שאינו יכול לברך ברכה בהתלהבות ואריכות כמו 'על נטילת לולב' או 'להדליק נר חנוכה', הוא נתפס כגנב, כאילו מתעסק כאן עם דבר שאינו לרצון הבורא ית', כי יש כאן הרגשה כאילו אומרים להקב"ה: עכשיו אני רוצה לנסות להסתדר בעצמי, למצוא לבד את התענוג בדברים נפרדים שאינם שייכים לקדושה.

ומי שמכניס לקרבו מאכלים כאלו של פירוד, והמאכלים נהפכים להיות דם, ומכך הוא מקבל כח לחשוב מחשבות ולהרגיש הרגשות, ברור מאליו שהמחשבות וההרגשות מושפעות מכח הפירוד, ואיככה יוכל להתעלות מעט מעולם הזה הגשמי המושך את האדם כלפי מטה להתנהג כבהמה המחפשת כל היום תאוות ומאכל, בעוד הכח המחיה אותו מקורו בפירוד מהקב"ה.

> *"כאשר יהודי אוכל מיני מתיקה הוא מרגיש שאינו יכול לברך ברכה בהתלהבות ואריכות כמו 'על נטילת לולב' או 'להדליק נר חנוכה', הוא נתפס כגנב, כאילו מתעסק כאן עם דבר שאינו לרצון הבורא ית', כי יש כאן הרגשה כאילו אומרים להקב"ה: עכשיו אני רוצה לנסות להסתדר בעצמי, למצוא לבד את התענוג בדברים נפרדים שאינם שייכים לקדושה"*

***העלאה לצורך גבוה***

אך כאשר אוכל לשם שמים, וחושב בדעתו שרוצה לאכול לצורך גבוה, גם כאשר מחפש תירוץ דחוק לכך, אזי הוא אוכל מתוך חיבור לקדושה, והתענוג מקרב אותו לדביקות הבורא.

אך כדי להגיע לדרגה זו, צריך להתחיל תקופה ארוכה להתגבר על היצר הטבעי המושך אותו מנעוריו אל תאוות העולם הזה, ולמנוע עצמו מתאוות העוה"ז, ורק לאחר ששולט על עצמו ומרגיל את נפשו להיות מוח שליט על הלב ולא לשלוח ידו לכל דבר אלא לאחר מחשבה, הוא יכול להתחיל בעבודה כזו.

ואכן מצינו בשבת קודש, שאז חוזרים לצורה האמיתית של הבריאה, יש מצוה להתענג ולהתקדש במאכלי שבת, ודבר זה מוטל עלינו בכל עת להגביה את הגשמיות לצורך גבוה, כי בשמים לא בודקים 'מה' אנו אוכלים, אלא 'למה'. וכמאמרם ז"ל (נזיר כג.): מאי דכתיב 'כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם', משל לשני בני אדם שצלו את פסחיהן, אחד אכלו לשום מצוה ואחד אכלו לשום אכילה גסה, זה שאכלו לשום מצוה - 'וצדיקים ילכו בם', וזה שאכלו לשום אכילה גסה - 'ופושעים יכשלו בם'.

***'רוחניות' אינה דבר קדוש, ו'גשמיות' אינה דבר טמא***

ידוע כי החסידות שינתה את ההסתכלות בתחום העבודה הגשמית בעבודת ה'.

יש אנשים שחושבים שהעולם מתחלק לשנים: החלק הראשון הוא 'רוחניות' שהוא דבר קדוש, והחלק השני הוא 'גשמיות' שהוא דבר טמא. אך באמת זוהי שיטת הגויים ונזיריהם, אשר ככל שהאדם מתנתק מהגשמיות, ופורש ממאכל ומשתה ושינה והתעסקות בגוף הגשמי, ועוסק יותר בדברים רוחניים, מחשבות וחקירות שכליות, כך הוא מתקדש ומתעלה יותר.

מאחורי הדברים הללו מונח יסוד מוטעה ומשובש, שהקב"ה נמצא ברוחניות ואינו נמצא ח"ו בגשמיות, ולכן, ככל שפורש מהגשמי ומתדבק ברוחני, כך הוא יותר דבוק באלוקותו ית'.

אבל רבותינו צדיקי החסידות שינו את סדר החלוקה, והודיעו כי 'רוחניות' אין לה שום שייכות לקדושה, ואין לה שום שייכות לאלוקות. יש בארצות הניכר נזירים עובדי אלילים שדבוקים כל היום ברוחניות ושכליות, ופרושים לגמרי מכל דבר גשמי, ובכל זאת אין לזה שום שייכות עם קדושה ועם אלוקות.

הבעש"ט הק' לימד את תלמידיו כי 'רוחניות' אינה דבר קדוש, ו'גשמיות' אינה דבר טמא, וצריך לבדוק כל דבר לגופו: אם מתעסק בגשמיות לשם שמים - הרי הוא מתקדש בקדושה של מעלה ומתדבק באלוקותו ית', ואם עוסק ברוחניות ובדברים שכליים שלא לשם שמים, אין לזה שום שייכות עם קדושה ועם אלוקות.

קדושה ואלוקות פירושו שהאדם מתעסק באכילה או בלימוד התורה או בכל דבר שבעולם מתוך התעוררות וכוונה להתדבק בהשי"ת ולעשות רצונו ית', ולכן אם יאכל האדם כל היום לשם שמים, הרי זה חשוב יותר מאחד שמתהלך במושכלות רוחניים כל היום, שלא לשם שמים.

**יש לך שאלה בעבודת ה' - מקומך כאן!**

לאור הביקוש הרב, אנו פותחים כעת בתחילת השנה

**את המדור החדש - "שו"ת בעבודת ה'"**

הציבור הקדוש מוזמן לשטוח את שאלותיהם - בפניה למערכת

# לא משנה מה אתה עושה. רק איפה הראש שלך!

השמש עלתה אל מרום שבתה לעוד יום של עבודה ועמל, כל אחד ועבודתו. הם עמלים ואנו עמלים. קבוצת האברכים הניצבת בצד הדרך, ממתינה להסעה הקבועה לכולל, נשאבה לשיח ער.

אהרן הזכיר את שכר הדירה המרקיעה שיאים חדשים, וקורעת-כיסים, הטורדת מחשבותיו כפעם בפעם, בעיקר בתאריכים מסוימים בחודש.

"מה אגיד לך", נאנח משה אשר, "כולנו באותה סירה. אבל מה אתה חושב, שפעם היה יותר קל? תמיד היו עובדים קשה, והפרנסה אף פעם לא יצאה מהשרוול".

"שמע נא", משיב אהרן, "כמובן שלא יחדל אביון מקרב הארץ, וקשה פרנסתו של אדם כקריעת ים סוף. אך בכל זאת הרשיני לחלוק עליך. אני סבור שאחרי הכול - היה פעם יותר קל. המחירים לא היו יקרים כל-כך, ואברכים צעירים לא התהלכו במצח חרוש קמטי דאגה".

"על סמך מה אתה טוען כך?" שאל משה אשר בספקנות.

"תשמע, אני הצעיר במשפחה. אחי הבכור מבוגר ממני בעשרים שנה, והוא עצמו מספר לי כמה זה השתנה מאז ועד היום. המלגה בכולל היא הדבר היחיד שנשארה בערך אותו דבר, אותו סכום. ואילו כל הדברים מסביב? יוקר המחיה, שכר דירה, ביטוח לאומי ועוד ועוד - זינקו מאז פי כמה! הב"ב עובדים קשה, הבעל לוקח את הילדים ללימודים, התרגלנו למהלך חיים כזה... איך אפשר להשוות בכלל עשרים שנה אחורה - לעכשיו? מי עוד מדבר אחר כל הגזרות; צבא, מעונות..."

"בוקר טוב".

השניים משתתקים פתאום ומפנים ראשיהם. יעקב שמעון הגיע.

"בוקר טוב יעקב שמעון", משיב משה אשר. "הגעת בדיוק בזמן הנכון!"

"כלומר?" פוקח יעקב שמעון עיניים שואלות.

"אנחנו מדברים פה על קושי הפרנסה בימינו", מסביר אהרן, "על יוקר החיים וההוצאות המרובות. כשהמילגה בכולל נשארה כמעט כמו לפני עשרים שנה".

יעקב שמעון מתחייך קמעא: "מה אגיד לכם. זה באמת לא הכי קל ופשוט. ברוך השם אני יושב בכולל כבר חמש עשרה שנה, ואינני זוכר שפעם היה כל כך קשה כמו היום. דברים לא היו כל-כך יקרים כמו היום. חז"ל כבר אמרו 'בעקבתא דמשיחא היוקר יאמיר'. אבל - אתם יודעים - מסתדרים ברוך השם".

"איך, באמת, אתה מסתדר כל-כך בקלות?", מתעניין אהרן.

"אני מסתדר בקלות?" מעגל יעקב שמעון זוג עיניים תמהות, "למה נראה לך כך? אתה יודע כמה קשה אני עובד? בכתיבת הסת"ם שלי אני משקיע חמש שעות ביום! וזאת כמובן מלבד הלימוד בכולל יום מלא. גם זוגתי אינה שוקטת על השמרים. מה נראה לכם, יש לי שמונה ילדים בלי עין הרע לפרנס, לשלם שכר לימוד... ועוד מעט אני כבר מחתן את בני בכורי, בסייעתא דשמיא..".

השניים מביטים עליו במבטים מופתעים קמעא. "באמת??" - משה אשר פוצה פיו ראשון - "זה ממש לא ניכר עליך. אני רואה אותך בכולל יושב ולומד במלוא הריכוז. אתה נראה רגוע, במנוחת הנפש ויישוב הדעת, ממש מקנא צו זיין... הייתי בטוח שיש לך שוער וכדו' המפרנס אותך. איך אתה אכן מצליח?"

שריקת הטנדר מזמינה אותם לעלות אל תוך הדלת הפתוחה. החבורה נכנסת פנימה, ומתיישבים במושבים סמוכים.

"הערט אויס", מחדש יעקב שמעון את השיחה ממקום שפסקה, "על זה נאמר 'אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה'. אף פעם לא חילקו כאן מיליונים. התמודדויות תמיד היו. הן אמת שהמחירים האמירו והגזרות החמירו, ועדיין... גם בשנים הראשונות אחר החתונה התמודדתי עם דאגות פרנסה.

"אבל - יש אמרה אחת, שמלווה אותי מאז ועד היום. מהרגע שראיתיה מובאת באיזה ליקוט- ספר, שאפילו אינני זוכר שמו, התאהבתי בה והנחתי לה לחלחל עמוק בלבי. כל פעם שאני נדרש להתעסק בעניינים טכניים מעצבנים, אני משננה לעצמי עוד פעם ועוד פעם. זאת אחת מן האמרות שמשנות את המבט לגמרי.

"ה'שפת אמת' אומר ווארט על המשנה באבות: 'המקבל עליו עול תורה - מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ'. מדקדק ה'שפת אמת': לא נאמר שמעבירים ממנו **מלכות ודרך ארץ**. ייתכן שהוא עדיין צריך לעמול לפרנסה ושיהיו לו צרות עם הצבא, אבל ה'**עול**', יורד ממנו. זה לא תופס לו את הראש כל היום. ובלשונו הק': 'שלא יתערבב ע"י העסק'. אתם שומעים?"

"רגע, למה באמת?", מעיר משה אשר, "אדם שלומד כל היום - מגיע לו שיהיה פטור מדאגות פרנסה, לא?"

"הוא אכן פטור מ**דאגות** פרנסה", אומר יעקב-שמעון בטון מודגש. "תאמין או לא, אבל יש כזה דבר. ייתכן שיהיה לאדם שק מלא של צרכי פרנסה ושאר טרדות - ובכל זאת ראשו משוחרר ונקי.

לגופו של עניין - לקדוש ברוך הוא יש את החשבונות שלו מה נכון לכל אחד.

יש כאלה שמשקיעים עצמם בתורה במסירות נפש, והם זוכים להיפטר לגמרי מעול פרנסה ודרך ארץ. ויש, שאילו לא היה עול הפרנסה נתון על צווארם - זה לא ממש היה בריא להם... כבר אמרו חז"ל 'יפה תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון'. על כל פנים - בין כך ובין כך - דעו לכם שאפשר לחיות בשלוות הנפש גם בתוך חבילי הטרדות שמסביב".

**שפת אמת** חיי שרה תרמ"ט:

**במדרש עבד... על פי המשנה, המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. ולא אמרו מעבירין ממנו מלכות ודרך ארץ. שהרי אמרו חז"ל יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ.**

**רק עול דרך ארץ אמרו, שצריך האדם שלא יתערבב ע"י העסק ולא יתקשר בכל העסקים אשר לא לה' המה...**

**אבל מי שזוכה, הגם שהוא באיזה עבדות או בדרך ארץ, מכל מקום אינו כפות ומשועבד לזה.**

"אז מה למעשה?" שואל אהרן. "לדבר זה קל, אבל אתה יודע שזה לא פשוט להפנים, ולחיות עם זה, כשם שזה נשמע. יש לך עצה?"

יעקב שמעון מכניס כף ידו לתוך כיס הרעקל, וכעבור רגע מוציא משם כרטיס ומושיטו לנגד עיניהם. וכך רשום על הכרטיס:

**הרבי ר' בונים מפרשיסחא זי"ע: "יגיע כפיך כי תאכל" - יגיע כפיך, ולא יגיע ראשך, אז - "אשריך וטוב לך".**

"אתם רואים? את הכרטיס הזה אני שומר בכיס כל הזמן. כשאני הולך לבנק לסדר עניינים, להתעסק בביוקרטיה שאני נרתע ממנה, לדבר עם פלוני ועם אלמוני - אני מוציא את הכרטיס וקורא אותו בריכוז, ומזכיר לעצמי מה עיקר ומה טפל. מה נצחי ומה היום קיים ומחר אין. כצל עובר וכחלום יעוף...

"כך, ידי עסוקות במלאכה - אבל הראש נשאר פנוי לתורה. 'המקבל עליו עול תורה - מעבירין ממנו' וכו'.

"ה'עול תורה' מתבטא לפעמים בשקיעת המחשבות בעומק הסוגיות שלמדנו בכולל, להישאר ליגן אין לערנען גם כשעוזבים את בית המדרש ומקיימים ובלכתך בדרך. ולפעמים זה מתבטא בעצם זה שאני זוכר מה תכלית חיי ומה רצון השי"ת, גם אם קשה לי כרגע לחשוב בלימוד, זה גם 'עול תורה'. לחיות על פי תורה. להיות עסוק ברצון השי"ת -

"נסו והיווכחו!"

יוצא לאור ע"י
**מחלקת אש החסידות העולמי** (ע"ר)
לקבלת הגליון להארות ולהערות – טלפון: 02-5026558 פקס 02-5702061
a025026558@gmail.com